

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yerel Seçimlerde Uygulanan Onda Birlik Seçim Barajı Nedeniyle ortaya çıkan anti-demokratik ve adaletsiz sistemin “temsilde adalet” ve “demokrasi” ilkelerine uygun hale getirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Aliye Cey
Hülya Güven
İzzet M. V.
GEREKÇE

Alaattin YÜKSEL
CHP İzmir Milletvekili

12 Eylül darbe rejimden kalan antidemokratik seçim kanunları nedeniyle genel seçimlerde %10'luk seçim barajının yol açtığı ulusal düzeydeki temsil krizi, yerel seçimlerde daha ağır bir şekilde yaşanmakta, kimi durumlarda %17'den fazla oy alan parti bile belediye meclislerine üye gönderememektedir.

Nitekim 2014 yerel seçimlerinin resmi sonuçlarına göre belediye meclisi seçimlerinde CHP, Gediz'in Eskigediz Beldesinde %17,11 oranında oy almasına rağmen belediye meclisinde temsil edilme hakkından yoksun kalmıştır. CHP'nin, %10 ile %17,11 arasında oy aldığı tam 86 belediyede aynı durum söz konusudur ki, bu belediyelerin içinde Osmaniye (%10,6), Kastamonu (%10,85), Isparta (%12,3) il belediyeleri de, Yusufeli (%14,01), Evren (%16,66), Çamlıhemşin (%15,43) Yenice (%16,84) gibi ilçe belediyeleri de bulunmaktadır.

Seçim sistemindeki bu adaletsizlik, seçim bölgesine göre her parti için geçerli olabilmektedir. Örneğin; MHP, Kırıkkale Bahşili'de %17,15 ve Amasya Hamamözü'nde %17,39 oranında oy almasına rağmen, AKP Şırnak Uludere'de %17,02 oy almasına rağmen belediye meclislerine üye gönderememişlerdir.

İl genel meclisi seçimlerinde de aynı adaletsizlik söz konusudur. Örneğin MHP, Bolu'da %16,09, Artvin'de %14,22 ve Zonguldak'ta %11,42; Saadet Partisi ise Rize'de %10,98 oranında oy almasına rağmen il genel meclislerine üye gönderememişlerdir.

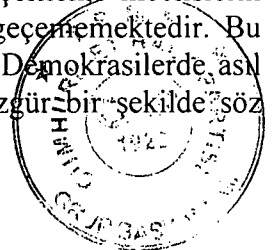
Bir darbe dönemi kanunu olan, 2972 Sayılı 'Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun' nedeniyle sonuçta asıl olarak yurttaşlarımız haksızlığa uğramakta ve temsil hakkından yoksun kalmaktadır.

1984 yılına gelinceye kadar Türkiye'de belediye meclisi ve il genel meclisi seçimlerinde d'Hondt usulü nispi temsil sistemi uygulanırken, 1984 yılında çıkarılan bu yasa ile sisteme bir de, onda birlik baraj uygulaması getirilmiştir. Onda birlik sisteme göre bir seçim çevresindeki geçerli oyların onda biri, tüm partilerin ve bağımsızların aldıkları oylardan ayrı ayrı çıkarılmaktadır. Bu çıkarma işleminden sonra oyu kalmayan partiler tasnif dışı bırakılmakta, oyu kalanlar bile çoğu kez belediye veya il genel meclisine üye gönderememektedir.

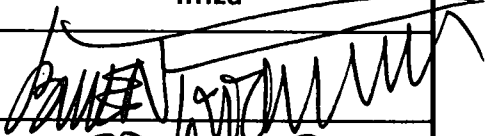
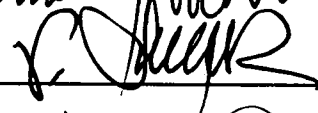
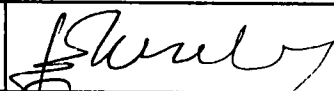
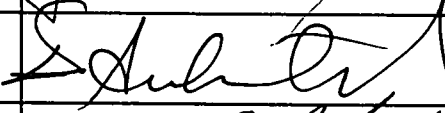
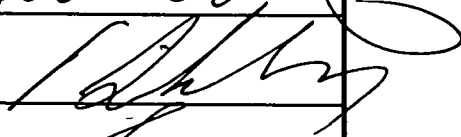
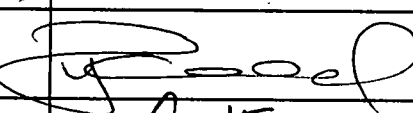
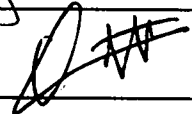
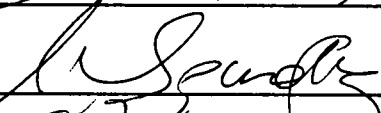
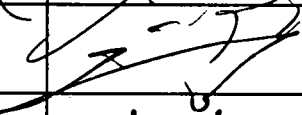
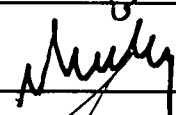
Bu sistemin tek kazananı her seçim bölgesinde en fazla oyu alan parti olmaktadır. Örneğin, Düzce'nin Çilimli ilçesinde oyların %65,6'sını alan AKP, belediye meclis üyeliklerinin tamamına (%100'üne) sahip olurken, %16,81 oy alan MHP de, %12,49 oy alan CHP de belediye meclisine üye gönderememiştir.

Türkiye geneline bakıldığında, AKP'nin belediye meclisleri için kullanılan oyların %42,87'sini alarak belediye meclis üyeliklerinin %51,37'sini elde ettiği; CHP'nin ise %26,34 oyla belediye meclisi üyeliklerinin ancak %20,30'unu alabildiği görülmektedir.

Anayasanın 67. Maddesinde yer alan, “Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir” hükmünün “yönetimde istikrar” bölümü belediye başkanın çoğunluk sistemine göre seçilmesiyle hayata geçerken, meclislerin seçimindeki bu adaletsizlikler nedeniyle “temsilde adalet” kısmı hayata geçememektedir. Bu bağlamda büyük bir “Anayasaya aykırılık” durumu olduğu da aşîkârdır. Demokrasilerde, asıl olan yurttaşların hayatını ve geleceğini etkileyecek her konuda eşit ve özgür bir şekilde söz hakkına sahip olmasıdır.

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Bülent Kuvşun	Ankara	
Vahap SEZER	Mersin	
Rahmi Arslan TÜRKER	İzmir	
Aydın A. Aygün	İstanbul	
Musa Gök	İstanbul	
Engin ALTAY	Şiraz	
Tuğut Cebek Korkmaz	İstanbul	
Ömer Selma ARDA	İstanbul	
Ali İhsan Korkmaz	Zapretöl	
İlhan Demirel	Bursa	
Muhammed İslak	Erzurum	
Çetin YÖKÜM	Tunceli	
Muhammed İHCE	Yalova	
Ali Özgenç	Ordu	
Ergin ÖZKAR	Samsun	
Muhammed Canak	Trabzon	
Levent Gök	Ankara	
Mahmut Toprak	Ordu	
Sema KALELİ	BURSA	
Ali Serindag	Çarşamba	

Ayhan Gökay İzmir

